

Arkivsak-dok. 21/22093-15
Saksbehandler Brynjar Thorgersen Nyborg
Saksansvarlig Brynjar Thorgersen Nyborg

Saksgang	Møtedato	Saksnr.
1 Eldrerådet	13.10.2022	34/22
2 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	13.10.2022	55/22
3 Ungdomsrådet	13.10.2022	60/22
4 Partssammensatt samarbeidsutvalg	17.10.2022	27/22
5 Studentrådet	17.10.2022	50/22
6 Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg	20.10.2022	44/22
7 Kommunestyret	01.11.2022	

Saksframlegg

Balanse 2022 - nye tiltak. Ny behandling av kommunestyresak 60/22 som følge av vedtak fra Statsforvalteren i Oslo og Viken

Rådmannens forslag til vedtak

1. Avvikling av Gulskogen bo- og servicesenter godkjennes
2. Avvikling av Fredholt bo- og servicesenter godkjennes
3. Antall sykehjemsplasser reduseres med 33 plasser. 18 plasser flyttes til andre sykehjem i kommunen som beskrevet i saksfremlegget

Elisabeth Enger
Rådmann

Sudhir Sharma
Kommunalsjef hjemmetjenester og institusjon

Hensikt med saken

Hensikten med saken er å behandle kommunestyresak 60/22 på nytt som følge av at Statsforvalteren i Oslo og Viken har opphevet vedtaket i saken på grunn av manglende medvirkning fra eldrerådet.

I sak 60/22 ble det lagt fram tiltak for å oppnå målsettingene i «balanse 2022», og Rådmannen fremmet forslag om reduksjon i sykehjemsplasser.

Sammendrag

Hjemmetjenester og institusjon har en krevende økonomisk situasjon som gjør det nødvendig med kraftfulle tiltak for å komme i balanse.

I denne saken foreslås det to alternativer for reduksjon i antall sykehjemsplasser. Rådmannen anbefaler alternativ 2 som innebærer avvikling av to sykehjem, Fredholt bo- og servicesenter og Gulskogen bo- og servicesenter. Fredholt bo- og servicesenter har 28 plasser og Gulskogen bo- og servicesenter har 23 plasser. Av dette foreslås det reduksjon på 33 plasser og resterende 18 plasser overflyttes til andre institusjoner som har ledig kapasitet i sine bygg.

Rådmannens anbefalte alternativ gir en besparelse på 34 millioner på årsbasis. Effekt for 2023 vil være basert på når det er mulig å effektivere tiltaket.

Rådmannen anbefaler å utrede muligheten for å etablere omsorgsboliger med trygghetsbemanning i lokalene til Gulskogen bo- og servicesenter.

Bakgrunn

Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg ble i møte 7. april 2022, informert om en enda mer krevende økonomisk situasjon for programområde 06 hjemmetjenester enn ved utgangen av året. Som følge av dette ble det varslet at hovedutvalget ville få en sak til behandling med forslag til ytterligere tiltak.

I møte den 24.05.2022 fattet kommunestyret følgende vedtak i sak 60/22:

1. *Hjemmetjenester styrkes med 3 millioner utover rådmannens forslag.*
2. *Gulskogen bo- og servicesenter omgjøres til bofellesskap for personer med demens og kognitiv svikt. Omgjøringen påbegynnes umiddelbart.*
3. *Driften av de 14 langtidsplassene på Fredholt utfases. Dette vurderes ut ifra forsvarlighet og beboernes helsetilstand. Inntak av nye beboere ved Fredholt bo- og servicesenter stoppes.*
4. *Korttidsplassene på Fredholt fases ut, og brukerne tilbys alternative plasser.*
5. *Ved avvikling vurderes det å omgjøre Fredholt til omsorgsboliger.*
6. *Antall sykehjemsplasser reduseres med 33 plasser.*
7. *Økonomiske effekter beskrives og innarbeides i 1. tertialrapport 2022.*

Noen viktige presiseringer:

- *Ingen ansatte mister jobben*
- *Ingen mister sykehjemsplassen*
- *Minst samme antall korttidsplasser / avlastningsplasser demens som pr 01.01.2022*

Kommunestyrerepresentantene Ulf Erik Knudsen (FrP), Trond Johansen (KrF), Gro Nyhus (SP),

Herman Ekle Lund (V), Rune Kjeldsen (SV), Jørgen Harboe Wilhelmsen (Rødt) og Anders Lunde (Nei til Bomring) fremmet krav om lovlighetskontroll av vedtaket umiddelbart etter møtet. Kravet om lovlighetskontroll er i hovedsak begrunnet med at saken ikke er grundig nok utredet, og viser til at de tre lovpålagte rådene, herunder Eldrerådet, ikke fikk saken oversendt og dermed ikke fikk uttalt seg til saken.

Kommunestyret i Drammen tok stilling til kravet om lovlighetskontroll i møte den 20.06.2022. Kommunestyret fant ikke grunn til å endre vedtaket. Saken ble derfor oversendt til Statsforvalteren for behandling, jf. kommuneloven § 27-1 første ledd.

Statsforvalteren i Oslo og Viken har foretatt lovlighetskontroll og oversendte sin vurdering og beslutning i brev til Drammen kommune av 19. september 2022. Statsforvalteren vedtak er at:

Lovlighetskontrollen har avdekket feil ved kommunestyrets vedtak av 24.05.2022 som gjør det ugyldig. Statsforvalteren opphever vedtaket, jf. kommuneloven § 27-3 fjerde ledd.

Dette innebærer at vedtaket er opphevet og kommunestyret må behandle saken på nytt etter at eldrerådet har fått anledning til å uttale seg.

Statsforvalteren har kun vurdert anførselene om at saken «ikke er riktig behandlet og at saken ikke er grundig nok utredet», med bakgrunn i Eldrerådets opplysninger om at «de tre lovpålagte rådene ikke fikk saken til behandling før sine møter og derav ikke mulighet til å uttale seg til saken.». Statsforvalteren har med andre ord ikke vurdert innholdet i saken, kun prosessen.

Oppdatering siden kommunestyrets behandling av sak 60/22 Balanse 2022 – nye tiltak

Denne saken er i all hovedsak likelydende med sak 60/22 Balanse 2022 – nye tiltak som ble behandlet i kommunestyret i 24. mai 2022. Det innebærer at noen av beskrivelsene peker på prosesser som siden er gjennomført.

Dette inkluderer:

- Utlysning av entreprisekonkurranse og bygging av Krokstad sykehjem, ble i kommunestyret i juni 2022, sak 70/22, utsatt inntil videre
- Helhetlig strategi for bygg til helse- og omsorgsformål. Denne strategien ble i kommunestyret i juni 2022, sak 71/22, sendt tilbake til administrasjonen for videre arbeid hvor man blant annet ser på om noen av dagens bygg kan endres og benyttes
- Kommunestyret ba i kommunestyret i juni 2022, sak 94/22 1. tertialrapport om
 - Sak om oppfølging av utsettelse av Krokstad sykehjem, mulighetsanalyse

Rådmannen er i gang med å vurdere hvordan behovet for heldøgns omsorg kan løses i både kommende økonomiplan periode og i et lengre perspektiv. Rådmannen opprettholder vurderingen om at det er riktig å utvikle sykehjems plassene ved Fredholt og Gulsbogen, og vil i handlings- og økonomiplan 2023-2026 legge fram forslag til hvordan kommunen kan dekke behovet for heldøgns omsorg i den kommende fireårsperioden.

Forslag til hvordan behovet skal dekkes på lengre sikt sees i sammenheng med

1. videre arbeid med helhetlig strategi for bygg til helse- og omsorgsformål og
2. sak om oppfølging av utsettelse av Krokstad sykehjem, mulighetsanalyse

Som følge av kommunestyrets vedtak i sak 60/22 er planlegging av avvikling av de to sykehjemmens påbegynt, med kartlegging av brukere, samtaler med brukere og pårørende, samtaler med ansatte med videre. Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg har blitt orientert om prosessen underveis. Som følge av Statsforvalterens vedtak, er prosessene nå stilt i bero, og ingen

ansatte er overført til nye stillinger, og ingen beboere er flyttet til andre sykehjem. Enkelte beboere har ytret ønske om å flytte og det blir håndtert i dialog mellom tjenestene og den enkelte beboer og pårørende.

Fakta

Per utgangen av mars har programområde 06 hjemmetjenester og institusjon et merforbruk på 16,8 millioner kroner.

Hvis det ikke gjøres ytterligere tiltak vil det kunne bli et større merforbruk ved årets slutt. For at programområde skal kunne nærme seg en balanse må det iverksettes ytterligere tiltak, i tillegg til de tiltakene som allerede er iverksatt.

Aktuelle tiltak på kort sikt er:

- Reduksjon i antall sykehjemsplasser
- Effektivisering i hjemmetjenester
 - Dette innebærer samlokalisering av hjemmetjenester og større baser for hjemmehjelp-tjenesten som vil gi mer optimal ressursbruk. Her vil det jobbes administrativt og det iverksettes prosesser med ansatte, vernetjenesten og arbeidstakerorganisasjonene.
- Praksis for tildeling av tjenester
 - Dette omfatter både hvilken terskel det skal være for å få tjenester og riktig nivå og innretning på tjenestene til den enkelte bruker. Her må det foregå et større arbeid på tvers av flere programområder både på kort og lang sikt.

Reduksjon i antall sykehjemsplasser krever politisk forankring.

I tillegg vil det bli arbeidet med tiltak som vil få effekt på lengre sikt. Dette inkluderer:

- Øke fokuset på tidlig trinn i omsorgstrappen og å forebygge behov for omfattende tjenester
- Ytterligere dreining mot tjenester til hjemmeboende «Bo hjemme hele livet»
- Se på muligheter for å etablere boliger med trygghetsbemanning ved å gjøre tilpasninger i eksisterende bygg der det er flere omsorgsboliger
- Endre praksis for tildeling av tjenester med en dreining i retning av en mer fremtidsrettet tildelingspraksis med mye større fokus på forebygging og tidlig innsats
- Øke økonomikompentansen hos ledere på alle nivåer Videreutvikle samarbeidet med frivillighet og lokalsamfunn

Denne saken har fokus på tiltaket som går på reduksjon av sykehjemsplasser.

Vurdering av mulighet for reduksjon i sykehjemsplasser

En dreining av tjenestene i retning av at flere skal kunne få nødvendige tjenester i hjemmet er vedtatt som en av strategiene i den såkalte strategi 80+ som ble vedtatt høsten 2020 (Bolig og omsorgsbygg - strategi for å møte fremtidens behov for heldøgnsomsorg for innbyggere som er 80 år og eldre, sak 151/20). Forslagene til temaplan for helse, sosial og omsorg og forslaget til en helhetlig strategi for å møte fremtidens behov for bygg med helse- og sosialformål som nå¹ er ute på høring peker i samme retning.

Det er forventet at det vil være et behov for flere nye omsorgsboliger for heldøgns omsorg frem mot 2032. Antall boliger er usikkert, og avhengig av hvorvidt man lykkes med å forebygge ved hjelp av blant annet tidlig innsats, økt bruk av mestrings- og trygghetskapende teknologi og styrket hjemmetjeneste. Tilrettelegging for at flest mulig kan bo hjemme hele livet vil medføre et behov

¹ Strategien var på høring våren 2022, med høringsfrist 9.5.2022

for styrket hjemmetjeneste. En dreining fra institusjonsbaserte tjenester til mest mulig hjemmebaserte tjenester forutsetter økte ressurser til hjemmetjenesten, og tilstrekkelig tilgang på fagpersonell.

Forslaget til helhetlig strategi for å møte fremtidens behov for bygg med helse- og omsorgsformål legger til grunn av sykehjemsdekningen² opprettholdes på samme nivå som i 2020. Forslaget i denne saken om reduksjon i antall sykehjemsplasser innebærer en ytterligere dreining av tjenestene.

I presentasjonen til hovedutvalg for helse, sosial og omsorg 7. april ble et nedtrekk i størrelsesorden 25-35 sykehjemsplasser skissert som et mulig tiltak. Dette har i ettertid som varslet blitt vurdert nærmere både knyttet til økonomiske konsekvenser, konsekvenser for beboere og ansatte.

Det vurderes at nedtrekk av enkeltplasser spredt på mange sykehjem har liten eller ingen effekt. For å oppnå best effekter og samtidig opprettholde eller styrke kvaliteten ved gjenværende sykehjem er det nedleggelse av hele sykehjem, subsidiært hele avdelinger som har best effekt. I Drammen kommune er det særlig to sykehjem/bo- og servicesentre som er små og der det er vanskelig å kombinere høy kvalitet på tjenestene med rasjonell og effektiv drift. De to sykehjemmene er Gulskogen bo- og servicesenter og Fredholt bo- og servicesenter.

Fakta om Gulskogen bo- og servicesenter

Adresse: Rødskoggata 3 (gnr/bnr 10/2)

Bo- og servicesenter: ca. 2 609 m² (1. etg + kjeller); antall plasser 23

Omsorgsboliger: ca. 1 457 m² (16 omsorgsboliger i 2. og 3. etg.)

Gulskogen bo- og servicesenter holder til på Gulskogen. Gulskogen bo- og servicesenter har en langtidsavdeling med 23 (mulighet for 24) plasser som er delt inn i 3 mindre enheter. Gulskogen dagsenter har også lokaler på bo- og servicesenteret. Vegg i vegg med sykehjemmet ligger det omsorgsboliger.

Bygningsmassen er oppført i treverk og ble vurdert av Drammen eiendom i 2015 til å være i tilfredsstillende teknisk stand. Bygningsmassen er utført på en måte som glir godt inn i terrenget og minner om et ordinært bomiljø. Det er også som nevnt omsorgsboliger i nært tilknytning til sykehjemmet. Sykehjemmet har relativt få plasser og utformingen av bygningen gjør at det er krevende å effektivisere driften uten at det går utover kvaliteten til beboerne. Kostnadene per plass på Gulskogen ligger i øvre sjikt sammenlignet med andre ordinære sykehjem i kommunen.

Rødskoggata 1-3 som inkluderer sykehjemsbygget og nabobygg er eid av Drammen kommune. Bygningskomplekset egner seg godt som omsorgsbolig. Foreløpige vurderinger peker på muligheten for eksempel å lage et overbygg, og eller gjerde inn uteområdet slik at uteområdet blir mer avskjermet.

Gulskogen bo- og servicesenter er pilot for utprøving av mestrings- og trygghetskapende teknologi som gir en rekke nye muligheter inkludert mulighet for digitalt tilsyn. Dette gjør Gulskogen godt tilrettelagt for etablering av omsorgsboliger med trygghetsbemanning.

Det anbefales derfor at ved en avvikling av institusjonsplassene, så beholdes lokalene i kommunens eie med sikte på å opprette boliger med trygghetsbemanning etter modell av kvarter helleristningen, men uten nødvendigvis å foreta så store investeringer som det er gjort ved kvarter helleristningen.

² I forslaget til helhetlig strategi benyttes begrepet kapasitet og ikke dekning. I kommunestyrets møte i juni 2022 (sak71/22) ble det vedtatt at *Helhetlig strategi for bygg til helse- og omsorgsformål sendes tilbake for videre arbeid hvor man bl.a. ser på om noen av dagens bygg kan endres og benyttes.*

Fakta om Fredholt bo- og servicesenter

Adresse: Gamleveien 9, 3030 Drammen

Bo- og servicesenter: 28 institusjonsplasser (14 korttidsplasser og 14 langtidsplasser)

Omsorgsboliger: 0

Fredholt bo - og servicesenter ligger på Konnerud og er en institusjon for personer som har demenssykdom eller kjent kognitiv svikt. Fredholt har 28 rom fordelt på 2 avdelinger. Avdeling Rød gir langtids botilbud til 14 personer og avdeling Blå har 14 korttidsplasser.

Sykehjemmet har relativt få plasser og utformingen av bygningen gjør at driften blir kostbar sett i forhold til kommunens øvrige sykehjem. Hjemmetjenester og institusjon vurderer at det ikke vil være behov for dette bygget til deres virksomhet fremover og anbefaler at Drammen Eiendom KF gjør en vurdering på fremtidig bruk eller avhending av Fredholt.

To alternative forslag til reduksjon i sykehjemsplasser

Alternativ 1 avvikling av Fredholt bo- og servicesenter

Dette alternativet innebærer nedtrekk av 28 institusjonsplasser fordelt på 14 korttidsplasser og 14 langtidsplasser ved Fredholt bo- og servicesenter. I praksis betyr det at driften ved Fredholt bo- og servicesenter avvikles.

Alternativ 1 gir en kostnadsbesparelse på i underkant av 25 millioner kroner (årseffekt). Økonomiske konsekvenser er mer detaljert beskrevet i kapittelet om økonomi.

Korttidsplasser for personer med demens ivaretas av tilbud ved Åskollen bo- og servicesenter som er under etablering.

Alternativ 2 Avvikling av Fredholt og Gulskogen bo- og servicesenter

Ved alternativ 2 avvikles driften ved Fredholt bo- og servicesenter som i alternativ 1. I tillegg avvikles fem institusjonsplasser ved Gulskogen bo- og servicesenter og 18 plasser flyttes fra

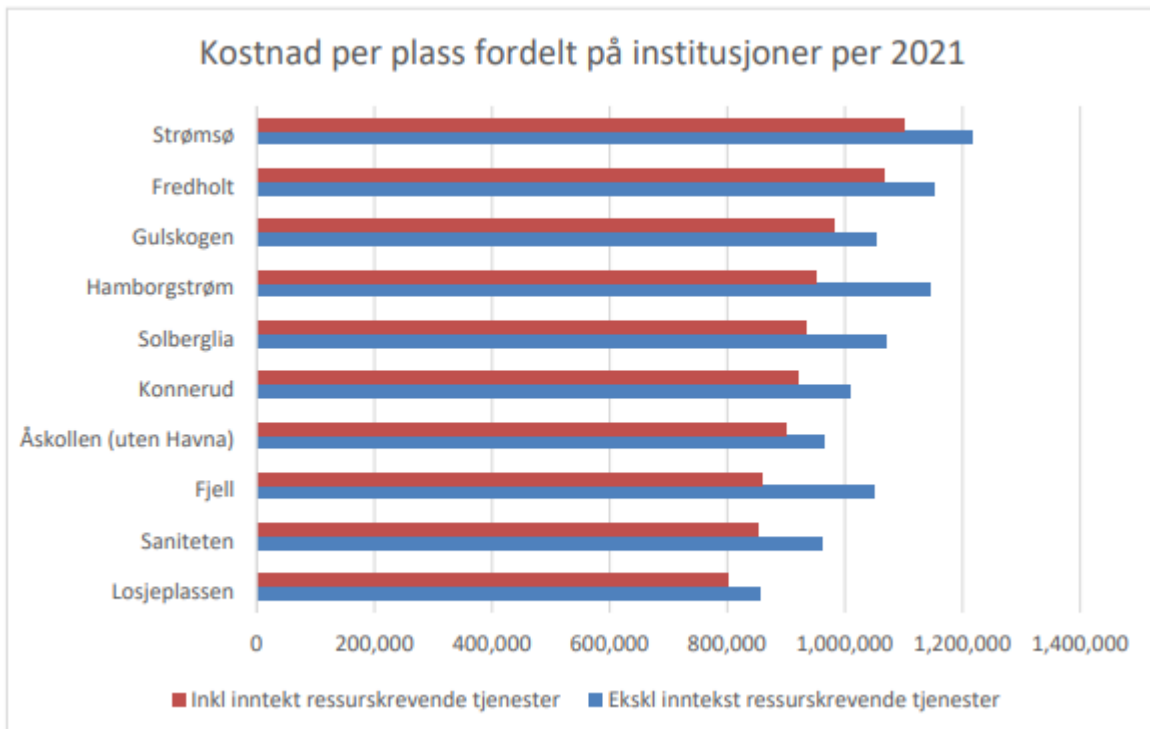
Gulskogen bo- og servicesenter til andre sykehjem. Det innebærer at driften ved Gulskogen bo og servicesenter avvikles og at kapasiteten ved følgende sykehjem økes.

- Solberglia sykehjem utvider kapasiteten med 6 plasser
- Åskollen bo- og servicesenter utvider kapasiteten med 7 plasser
- Svelvik sykehjem utvider kapasiteten med 4 plasser
- Fjell bo- og servicesenter øker kapasiteten med 1 plass

Alternativ 2 gir en kostnadsbesparelse på i underkant av 34 millioner kroner (årseffekt). Dette inkluderer en overføring til de sykehjemmene som får nye plasser og en styrking av hjemmetjenesten. Økonomiske konsekvenser er mer detaljert beskrevet i kapittelet om økonomi.

Kostnader per plass i sykehjem i Drammen kommune

Kostnad per plass i sykehjemmene i Drammen varierer fra rundt 800 000 per år til i overkant av 1,1 millioner kroner per år når statlige inntekter for ressurskrevende tjenester er trukket fra. Figur 2 viser en oversikt over dette for de ordinære sykehjemmene. Det betyr at korttidsinstitusjoner (Bråta og Helsehuset) ikke er med, og heller ikke avdeling Havna ved Åskollen bo og servicesenter. Tallene er for hele institusjoner. Årsakene til kostnadsforskjellene varierer og gjenspeiler ikke bare ulik effektivitet, men også forskjeller i beboernes tjenestebehov, forskjell på drift av somatikk- og demenspasser, hvor hensiktsmessig byggene er med videre.

Figur 1 Kostnad per plass inkludert administrative kostnader og drift fordelt på institusjoner per 2021

Begrunnelse for alternativene

Dersom det skal foretas reduksjon i antall sykehjemsplasser bør det gjøres på den måten som gir størst mulig besparelse uten at kvaliteten på tilbudet til innbyggerne svekkes vesentlig.

De to alternativene foreslås av flere grunner.

1. Mulighet for effektiv drift
 - a. Både Gulskogen og Fredholt er små sykehjem som har kostnader per plass som ligger i øvre sjikt sammenlignet med kommunens øvrige sykehjem
 - b. Færre og større sykehjem gir totalt sett en enklere og mer oversiktlig drift
2. Størrelse og kvalitet
 - a. De to sykehjemmene er små/ har få plasser noe som gir færre muligheter for å bygge robuste fagmiljøer på den enkelte institusjon, og har for eksempel færre muligheter til å bruke personal på tvers av avdelinger
3. Nærhet
 - a. Drammen kommune har nedfelt at innbyggerne skal ha tilgang til tjenester nært der de bor. Både Gulskogen og Fredholt ligger geografisk nært andre sykehjem, noe som gjør at innbyggerne ikke får særlig økt avstand til kommunale omsorgstjenester.
4. Dreining av tjenestene
 - a. Det er behov for å dreie tjenestene i retning av mer hjemmebaserte tjenester og styrking av omsorgsboligtilbudet, særlig for personer med demens og kognitiv svikt.
 - i. Fredholt er en institusjon for personer med demens. Tilbudet til denne gruppen bør fremover i større grad gis utenfor institusjon.
 - ii. Gulskogen er som beskrevet godt egnet til omsorgsboliger. Avvikling av sykehjemsdelen på Gulskogen kan muliggjøre etablering av et robust omsorgsboligkonsept med trykghetsbemanning.
5. Korttidsplasser for personer med demens er ivaretatt
 - a. Fredholt har 14 korttidsplasser for personer med demens. Ved Åskollen bo- og servicesenter bygges det nå opp en korttidsavdeling for personer med demens

med 21 plasser. Tjenestetilbudet for korttidsplasser til denne gruppen vil derfor ikke bli svekket ved avvikling av Fredholt.

Forholdet til vedtatte planer og planlagte utbygginger

Drammen kommune har gjennom flere vedtak og planer lagt til grunn at fremtidens behov skal løses gjennom en styrket hjemmetjeneste og etablering av omsorgsboliger i kommunal eller privat regi. Dette skal støttes opp av mer bruk av mestrings- og trygghetsskapende teknologi og et utstrakt samarbeid med frivillighet og sivilsamfunnet.

Planlegging av Krokstad sykehjem er i full gang og konseptet er nå ute til ekstern kvalitetssikring³. Med bakgrunn i presentasjonen til hovedutvalg for helse, sosial og omsorg 7. april, har Husbanken tatt kontakt med Drammen kommune med spørsmål om netto tilvekst av plasser. Derfor vil det være viktig med en politisk avklaring nå, da antall plasser ved søknadstidspunktet ligger til grunn for antall plasser kommunen kan få tilskudd til å bygge (netto tilvekst).

Det er igangsatt en konseptvalgsutredning som skal vurdere eventuell samlokalisering av helsehus/legevakt i Drammen helsepark i tilknytning til nytt sykehus. Helsehus og legevakt er organisert under programområde 04 helsetjenester, har et annet tjenestetilbud og er slik sett ikke direkte påvirket av arbeidet i balanse 2022. Men kommunens helse- og omsorgstjenester henger tett sammen og det vil være nødvendig å se behov og dimensjonering av helsehuset også i sammenheng med utviklingen i tilbudet i hjemmetjenester og institusjon.

Prosess og tidsplan for gjennomføring

Avvikling av sykehjem og flytting av institusjonsplasser krever en god prosess og involvering av både beboere, ansatte, tillitsvalgte og vernetjeneste.

Tidsplanen har blitt justert i forhold til opprinnelig oppsatt plan. Igangsatte prosesser med brukere, pårørende og ansatte er stilt i bero som følge av vedtak fra Statsforvalteren i Oslo og Viken. Videre prosess besluttes etter ny politisk behandling av denne saken.

Ivaretagelse av brukere og pårørende

Det å bytte bosted kan være en høy belastning for både beboere og deres pårørende. Ivaretagelse av brukere og pårørende har derfor en høy prioritet og det er viktig med god informasjon, tett dialog, trygge og forutsigbare prosesser og mulighet for den enkelte bruker og pårørende til å komme i dialog og få uttrykt sine ønsker og behov.

Brukere og pårørende vil bli informert i forbindelse med at saken blir lagt ut offentlig. I den forbindelse legges det opp til personlige telefonsamtaler med alle berørte, hvor det gis informasjon om prosessen og hvem de kan kontakte dersom de har spørsmål/behov for avklaringer. Et vil også gis muligheten til å kontakte. Umiddelbart etter den politiske behandling av saken, vil berørte bli invitert inn til individuelle samtaler. Dette for at man kunne komme i dialog med kommunen med sine ønsker, tanker og bekymringer rundt en eventuell flytting.

Det er helt naturlig at avvikling av sykehjem vil vekke bekymring og usikkerhet blant enkelte brukere og pårørende og at disse vil ha behov for å få gode svar på sine spørsmål og bekymringer. Det blir laget et opplegg for dette på det enkelte sykehjem.

Bakgrunnen for at man ikke har tidfestet avvikling av sykehjemmene er for at skal kunne sikre en forsvarlig, trygg og ivaretagende prosess overfor beboere på de aktuelle stedene og deres nærstående

³ Sak om investeringsbeslutning for Krokstad sykehjem ble behandlet i kommunestyret i juni 2022 (sak 70/22) der det ble fattet vedtak om at: *Utlysning av entrepris konkurranse og bygging av Krokstad sykehjem utsettes inntil videre*

Ivaretagelse av ansatte

Den foreslåtte løsningen er drøftet med tillitsvalgte og vernetjenesten. De er opptatt av dette er belastende for de ansatte og ønsker at arbeidsgiver legger opp til en ivaretakende og god prosess for alle som er berørt. De berørte ansatte vil få informasjon i forkant av offentliggjøring av saken gjennom allmøter ved den enkelte institusjon.

Etter politisk behandling av saken, vil det være dialog med den enkelte ansatte og med organisasjonene. Alle fast ansatte vil få tilbud om stilling andre steder i organisasjonen.

Mange ansatte føler en tilknytning til sykehjemmet, til arbeidsfellesskapet og til beboerne. Ledelsen vil ha stor oppmerksomhet på viktigheten av god informasjon, forutsigbare prosesser og muligheter for å kunne få en samtale med sin leder eller annen aktuell samtalepartner vedrørende sine bekymringer, spørsmål eller behov for avklaringer.

Denne saken vil også bli orientert om i PSU.

Rådmannens vurderinger

I denne saken legger rådmannen fram de samme anbefalingene som ved behandling av sak 60/22-Balanse 2022 – nye tiltak.

Statsforvalteren i Oslo og Viken har vurdert at vedtaket er ugyldig på grunn av manglende medvirkning fra Eldrerådet. Rådmannen legger derfor opp saken på nytt, med hovedsakelig samme innhold som i sak 60/22. Det har pågått et arbeid siden kommunestyret fattet vedtak i mai, blant annet samtaler med brukere, pårørende og ansatte, befarings i lokalene med videre. Behandling av 1. tertialrapport og kommunestyrets vedtak og utsettelse av bygging av Krokstad sykehjem påvirker også i noen grad behovet for heldøgns omsorg.

Hjemmetjenester og institusjon har gjennom 2021 og til nå i 2022 arbeidet målrettet med tiltak for å kunne drifte tjenestene innenfor vedtatte budsjetttrammer. Allerede ved inngangen til ny kommune hadde programområdet en krevende økonomisk situasjon, med et regnskapsført forbruk som var høyere enn tildelt budsjett.

I «Balanse 2021» ble det presentert tiltak som sammen med varige økninger i budsjetttrammene skulle gjøre det mulig å drifte tjenestene i balanse. Erfaringene har vist at det ikke har vært mulig. Dels fordi enkelte av tiltakene får lavere effekt og tar lengre tid og implementere og dels fordi innsparingene «spises opp» av pris og kostnadsvekst på andre områder.

Rådmannen vurderer at det er nødvendige å foreta kraftige og håndfaste grep for å få nødvendige innsparinger. Tjenestene holder på med en dreining av tjenestene der innbyggerne i større grad skal få nødvendige helse- og omsorgstjenester i hjemmet.

En reduksjon i antall sykehjemsplasser er derfor etter rådmannens vurdering et riktig og nødvendig virkemiddel. Den demografiske utviklingen med flere eldre, særlig fra 2025 og fremover, vil gjøre det nødvendig med flere sykehjemsplasser og/eller boliger med heldøgns omsorg. Avvikling av Gulskogen og Fredholt endrer ikke på det, men vil tvert imot bidra til at kommunen kan konsentrere sykehjemsdriften rundt færre og større sykehjem for de innbyggerne som har de største behovene, særlig de med sammensatte tilstander og personer behov for avansert klinisk kompetanse utenfor sykehus. Øvrige innbyggere får tjenestene primært i hjemmet, men også i boliger med heldøgnsbemanning.

Fredholt bo- og servicesenter ble i sak 60/22 vurdert som lite egnet til omsorgsboliger. Drammen Eiendom KF har sammen med tjenestene vurdert bygningsmassen på nytt, og Fredholt vil, sammen med flere eksisterende omsorgsbygg, bli gjennomgått for vurdering av utviklingsmuligheter.

Gulskogen er som nevnt ikke spesielt godt egnet til sykehjem, men er derimot godt egnet som omsorgsboliger. Det er allerede omsorgsboliger i tilknytning til sykehjemmet og en rendyrking av Gulskogen som et omsorgsboligkonsept vil kunne avhjelpe den mangelen kommunen har for boliger på dette «trinnet i omsorgstrappa».

Nedlegging av enkeltplasser på flere sykehjem er vurdert som et alternativ. Rådmannen anbefaler ikke dette, da det vil gjøre sykehjemmene mer sårbare med blant annet færre plasser, mindre personalgrupper og rom som blir stående tomme. På lengre sikt kan det også gjøre det enda vanskeligere å rekruttere og beholde faglært personell.

I rådmannens forslag er avvikling av sykehjemmene ikke er tidfestet. Dette er for å få til en god prosess med involvering av beboere, pårørende og av ansatte ved de aktuelle sykehjemmene samt å få til en god prosess med flytting av de beboerne som skal få plass ved andre sykehjem. Rådmannen legger vekt på at hensynet til en forsvarlig og god prosess er viktigere enn å holde en absolutt tidsfrist. Så dersom de innledende samtalene og kartleggingene viser at det er nødvendig å bruke litt mer tid så vil det bli tatt høyde for det i arbeidet med gjennomføring av hovedutvalgets vedtak.

Økonomiske konsekvenser

Ved begge de to skisserte løsningsforslagene vil effekten i 2022 være avhengig av når sykehjemmene er avviklet.

Tabell 1 Besparelser ved to ulike alternativer for reduksjon i antall sykehjems plasser

Type kostnad (alle tall avrundet til nærmeste hele tusen)	Alternativ 1 Nedtrekk av 28 institusjonsplasser ved Fredholt bo- og servicesenter	Nedtrekk av 5 institusjonsplasser pluss flytting av 18 plasser ved Gulskogen bo- og servicesenter	Alternativ 2 (Alternativ 1 pluss nedtrekk av 5 plasser og flytting av 18 ved Gulskogen)
Lønn	21 750 000	18 908 000	40 658 000
Andre driftskostnader	3 351 467	3 735 675	7 087 142
Leiekostnader	6 000 000	-	6 000 000
Oppholdsbetalinger	- 4 462 000	- 1 045 600	- 5 508 000
Strøm og avdrag	- 2 000 000	-	- 2 000 000
Styrking av institusjoner som får økning i antall plasser og styrking av hjemmetjenester	-	- 12 340 000	- 12 340 000
Totalt	24 639 467	9 258 075	33 897 142

Det er ikke foretatt nye beregninger som følge av lønns- og prisvekst siden saken var oppe i mai 2022.

Rådmannen kommer tilbake til kostnader til etablering av omsorgsboliger med trygghetsbemanning i lokalene til Gulskogen bo- og servicesenter, dersom en nærmere utredning

støtter vurderingene om at det er en god løsning som gir selvstendige boenheter med muligheter for etablering av trygghetsbemanning supplert med nødvendige hjemmetjenester.

Det tas forbehold om at beløpene kan bli justert som følge av en grundigere gjennomgang av de økonomiske effektene i tillegg til at iverksettelsestidspunktet har betydning for effekten i 2022.

Hjemmetjenester og institusjon fikk ved behandling av 1. tertial en varig rammestyrkning på 30 millioner kroner, samt en engangsbevilgning i 2022 på 34 millioner kroner. Engangsbevilgningen tilsvarer beregnet besparelse for avvikling av Gulskogen og Fredholt bo- og servicesenter ettersom det påregnes av avvikling av sykehjemmens først vil få effekt i 2023.

Som følge av Statsforvalterens vedtak er alle prosesser nå stilt i bero, noe som kan medføre at avviklingen trekker ytterligere ut i tid. Dette er usikkert og rådmannen kommer tilbake til innsparingseffektene.

Alternative løsninger/vedtak

Rådmannen anbefaler det mest omfattende forslaget som innebærer avvikling av både Fredholt og Gulskogen bo- og servicesenter (Alternativ 2). Alternativ 1 vil også gi en besparelse, men av mindre omfang.

Avvikling av Gulskogen bo- og servicesenter og opprettholde driften ved Fredholt vil gi for små besparelser og anbefales ikke.

Rådmannens konklusjon

Rådmannen opprettholder forslaget til vedtak fra sak 60/22.

Rådmannen anbefaler med bakgrunn i behovet for å foreta kraftige reduksjoner i kostnadene i P06 hjemmetjenester og institusjon at alternativ 2 vedtas. Det innebærer at:

1. Avvikling av Gulskogen og Fredholt sykehjem godkjennes
2. Antall sykehjemsplasser reduseres med 33 plasser. 18 plasser flyttes til andre sykehjem i kommunen som beskrevet i saksfremlegget

Vedlegg